

Tjänsteskrivelse

Datum

2024-05-31

Vår referens

Susanna Milding
Utvecklingssamordnare
susanna.milding@malmo.se

Plan för arbetet mot islamofobi och antimuslimsk rasism

STK-2022-1455

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade i oktober 2022 att ge stadskontoret i uppdrag att ta fram ett förslag på en handlingsplan mot islamofobi och antimuslimsk rasism (STK-2022-950). Stadskontoret tog fram ett förslag som skickades på remiss till nämnder och bolag. Samråd har även hållits med civilsamhälle och Malmöbor. I detta ärende redovisas bakgrund samt process för hur arbetet med uppdraget genomförts samt stadskontorets slutliga förslag och bedömning. Förslaget är att anta Plan för Malmö stads arbete mot islamofobi och antimuslimsk rasism och att kommunstyrelsen avsätter medel för fortsatt arbete. Stadskontoret föreslås även att få i uppdrag att utreda möjliga former för en plattform för utbyte av kunskap kring arbetet för inkludering och dialog, med syfte att förstärka arbetet med mänskliga rättigheter och mot rasism.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att besluta

1. Kommunfullmäktige antar förslag till Plan för Malmö stads arbete mot islamofobi och antimuslimsk rasism att gälla från och med den 1 juli 2024.

Kommunstyrelsen föreslås för egen del besluta

2. Kommunstyrelsen tilldelar kommunstyrelsen 500 000 kr för kartläggning av islamofobi och antimuslimsk rasism från kommunstyrelsens anslag till förfogande inom finansiering år 2024.
3. Kommunstyrelsen beaktar 1 500 000 kronor årligen från och med år 2025 för finansiering av stadens arbete med mänskliga rättigheter och mot rasism med fokus på Plan mot islamofobi och antimuslimsk rasism åren 2025–2027 i beredningen av kommunfullmäktiges budget år 2025.
4. Kommunstyrelsen tilldelar grundskolenämnden 1 500 000 kr år 2024 från kommunstyrelsens anslag till förfogande inom finansiering för att förstärka arbetet för mänskliga rättigheter och mot rasism för målgruppen barn och unga.

5. Kommunstyrelsen beaktar 2 000 000 kronor årligen år 2025-2027 i beredningen av kommunfullmäktiges budget år 2025 för att förstärka grundskolenämnden för arbetet med islamofobi och antimuslimsk rasism för målgruppen barn och unga inom området mänskliga rättigheter.
6. Kommunstyrelsen ger stadskontoret i uppdrag att utreda möjliga former för en plattform för utbyte av kunskap kring arbetet för inkludering och dialog, med syfte att förstärka arbetet med mänskliga rättigheter och mot rasism.

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse KSAU 231211 Handlingsplan för arbetet mot islamofobi och antimuslimsk rasism; nu fråga om remiss
- Remissversion - Handlingsplan mot islamofobi och antimuslimsk rasism
- Remissvar serivcenämnden
- Servicenämnden beslut 240215 § 15 muntlig Reservation (SD)
- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslut 240223 § 33 Reservation (V) och muntlig Reservation (SD)
- Reservation (V) Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
- Remissvar gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
- Remissvar grundskolenämnden
- Grundskolenämnden beslut 240221 § 22 Reservation (M), (SD) och (V)
- Miljönämnden beslut 240222 § 36 Särskilt yttrande (V)
- Remissvar miljönämnden
- Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden beslut 240222 § 22 muntlig Reservation (SD)
- Remissvar hälsa-, vård- och omsorgsnämnden
- Stadsbyggnadsnämnden beslut 240227 § 42 med Reservation (SD)
- Remissvar stadsbyggnadsnämnden
- Remissvar förskolenämnden
- Förskolenämnden beslut 240221 § 30 Särskilt yttrande (SD) och Reservation (V)
- Remissvar fritidsnämnden
- Fritidsnämnden beslut 240228 § 23 Reservation (M) och (SD)
-
- Remissvar kulturnämnden

- Kulturnämnden beslut 240226 § 24 Reservation (SD) och Särskilt yttrande (V)
- Reservation (SD) kulturnämnden
- Särskilt yttrande (V) kulturnämnden
- Remissvar tekniska nämnden
- Tekniska nämnden beslut 240226 § 46 Reservation (SD) och (V)
-
- Remissvar MKB Fastighets AB
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 240603 Plan för arbetet mot islamofobi och antimuslimsk rasism
- Remissvar arbetsmarknads- och socialnämnden
- Arbetsmarknads- och socialnämnden beslut 240328 § 93 Särskilt yttrande (V) och Reservation (SD)
- Remissvar funktionsstödsnämnden
- Funktionsstödsnämnden beslut 24028 § 32 Reservation (SD) och (V)
- Förslag till Plan för Malmö stads arbete mot islamofobi och antimuslimsk rasism
- Inkomna synpunkter från samråd med civilsamhälle och medborgare 2024-02-13

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2023-12-11

Kommunstyrelseberedningen 2024-05-22

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2024-06-03

Kommunstyrelsen 2024-06-05

Kommunfullmäktige 2024-06-19

Beslutet skickas till

Tekniska nämnden

Miljönämnden

Funktionsstödsnämnden

Förskolenämnden

Grundskolenämnden

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden

Arbetsmarknads- och socialnämnden

Fritidsnämnden

Kulturnämnden

Service­nämnden

Stadsbyggnadsnämnden

MKB Fastighets AB
Malmö Kommuns Parkerings AB
Parkeringsövervakning i Malmö AB
Stadskontorets handläggare

Ärendet

Kommunstyrelsen beslutade i oktober 2022 att ge stadskontoret i uppdrag att ta fram ett förslag på en handlingsplan mot islamofobi och antimuslimsk rasism (STK-2022-950). Stadskontoret tog fram ett förslag som skickades på remiss till nämnder och bolag via kommunstyrelsens arbetsutskott 11 december 2023, §609 (STK-2022-1455) Samråd har även hållits med civilsamhälle och Malmöbor. I detta ärende redovisas bakgrund samt process för hur arbetet med uppdraget genomförts samt stadskontorets slutliga förslag och bedömning.

Bakgrund

Under de senaste åren har Malmö stad genomfört ett antal dialoger, kartläggningar och rapporter av stadens arbete mot rasism som visar på att stadens arbete mot islamofobi och antimuslimsk rasism behöver stärkas.

År 2019 genomförde stadskontoret en kartläggning av Malmö stads arbete mot rasism och homofobi som visade på behovet av att förstärka arbetet mot islamofobi.

Budgetuppdraget redovisades genom rapporten Kartläggning av Malmö stads arbete mot rasism och homofobi (STK-2019-101) samt rekommendationer för att stärka stadens arbete framåt. I arbetet med att ta fram föreslagen handlingsplan har kartläggningens rekommendationer beaktats. Rekommendationerna var att:

- integrera arbetet med islamofobi och annan rasism i ordinarie målstyrning och uppföljning på ett systematiskt sätt
- utveckla kommunövergripande samordning, stöd och uppföljning samt
- ta fram kunskapsunderlag och analyser av olika slag, som stöd för att utforma ändamålsenliga och effektiva insatser mot rasism och homofobi.

Under år 2022 presenterade Malmö stad rapporten Malmö - trygg och säker digital stad inom ramen för Malmö stads medlemskap i nätverket Nordic Safe Cities (NSC).

Rapporten konstaterar att den stora majoriteten av det digitala hatet som upptäcktes grundade sig på etnicitet, religion eller etnoreligiositet. På Facebook var 75 procent av det digitala hatet riktat mot etniska eller religiösa minoriteter. På Flashback var motsvarande siffra 97 procent. Islamofobi och antimuslimsk rasism var den dominerande formen av etniskt/religiöst digitalt hat med 54 procent på Facebook och 67 procent på Flashback.

Beslutet om att ta fram en handlingsplan mot islamofobi och antimuslimsk rasism grundar sig på bland annat tidigare nämnda kartläggningar. Även det arbete som Malmö stad utfört i relation till regeringsuppdraget för att öka kunskapen om säkerhet för moskéer och muslimska församlingar (A2021/01713) ligger som grund för beslutet. Det senare beskrivs närmare under rubriken framtagande av handlingsplan.

Framtagandet av förslag till handlingsplan

Malmö stad har under de senaste åren samverkat med en rad muslimska föreningar och församlingar i olika samhällsfrågor/utmaningar. Under våren 2022 arbetade Malmö stad, polisen och Myndigheten för stöd till trossamfund (SST) tillsammans med muslimska och sekulära civilsamhällesorganisationer inom ramen av regeringsuppdraget (A2021/01713) för att kartlägga antimuslimsk rasism i Malmö. Arbetet påbörjades med frågan "Ur muslimskt perspektiv – vad krävs för att Malmö ska vara en trygg och säker stad?" Vid fem dialogmöten i stadshuset och ett femtontal föreningsbesök fördjupades läges- och problembilden och en arbetsgrupp bestående av muslimska föreningar och församlingar bildades för att fungera som stöd i framtagandet av handlingsplanen. Kunskap, insikter och förslag från dialogerna har använts i framtagandet av förslag på handlingsplan mot islamofobi och antimuslimsk rasism. Arbetsgruppens synpunkter samlade i sju punkter, bilägges i sin helhet till ärendet.

Malmö Universitet (MAU) har också bidragit med sin expertis i framtagandet av förslaget på handlingsplan.

Remissförfarande

Under remissförfarandet inkluderades civilsamhället och Malmöbor genom ett öppet samråd. Föreslagen handlingsplan skickades även på remiss till stadens nämnder och bolag.

Synpunkter från samråd med civilsamhälle och Malmöbor

Under remissförandet breddades samverkan med civilsamhället och Malmöbor genom ett öppet samråd den 13 februari 2024 som samordnades av stadskontoret. Samrådet syftade till att samla in synpunkter på förslaget från Malmöbor och civilsamhällesaktörer. Mötet hölls i samarbete med Malmö Universitet. Inför mötet annonserade kommunen brett för att kunna nå och involvera så många Malmöbor och civilsamhällesaktörer som möjligt. Mötet blev välbesökt och resulterade i dialoger om hur Malmö skulle kunna stärka sitt arbete på området. De skriftliga och muntliga synpunkter som samlades in under mötet dokumenterades och har legat till grund för det fortsatta arbetet med handlingsplanen. En sammanställning av de skriftliga synpunkterna biläggs ärendet.

Under mötet ställdes fyra frågor till mötesdeltagarna för att rama in dialogen. Svaren på

dessa frågor samlades in skriftligt och muntligt. Den fjärde frågan hölls muntlig som en gruppdiskussion. En sammanfattning av inkomna synpunkter följer nedan:

Fråga ett: Var och hur möter ni islamofobi i Malmö? Hur kommer den till uttryck?

Samrådsdeltagarna lyfter att de möter islamofobi och antimuslimsk rasism på en mängd platser och sammanhang. Några av de platser som nämns är på gatan, arbetsplatser, sociala medier, i politiken, vården, skolan och andra vardagliga sammanhang. Rasismen kommer till uttryck genom bland annat: grova åsiktsyttringar online och i det offentliga rummet, att man upplever sig bortvald i rekryteringsprocesser, fysiskt våld och/eller kränkningar till följd av bland annat bärandet av hijab. Vissa upplever att det i samhället finns en tillåtande uppfattning om att uttrycka sig rasistisk om muslimer. En person upplever att det sätts godtyckliga förbud mot muslimer på arbetsplatser och i skolan.

Fråga två: Vad tänker ni om de punkter (strategiska arbetsområden) som tas upp i handlingsplanen?

Flera av samrådsdeltagarna tycker att handlingsplanen är heltäckande, men att den behöver konkretiseras med en tydlig ansvarsfördelning. En samrådsdeltagare lyfter att varje strategiskt arbetsområde borde innehålla något eller några verktyg som kan användas. Uppföljning och utvärdering av arbetet lyfts som viktig. En samrådsdeltagare lyfter att handlingsplanen bör översättas på flera språk när den är färdig.

Gällande det strategiska arbetsområdet samverkan lyfts att muslimska organisationer och trossamfund, näringslivet och offentliga myndigheter bör inkluderas.

Gällande det strategiska arbetsområdet kunskapsinhämtning lyfter flera att man bör ta lärdom av arbetet mot bland annat antisemitism. Till exempel genom att lyfta den historiska kontexten som islamofobi och antimuslimsk rasism har uppstått ur.

Gällande det strategiska arbetsområdet kommunikation lyfter en samverkansdeltagare vikten av att fånga händelser som sker i vår omgivning. Detta för att ge rätt stöd till bland annat chefer och rektorer och säkerställa att bland annat barn får det stöd som behövs.

Gällande det strategiska arbetsområdet barn och unga ställer sig majoriteten av samrådsdeltagarna positiva men en person upplevde beskrivningen som vag. Vikten av kunskapshöjande insatser till personal som jobbar nära barn och unga lyfts som central. Vissa lyfter att ansvaret för arbetsområdet bör vila på utbildningsnämnderna och inte specifikt hos Pedagogiskt inspiration (hädanefter PI). En deltagare lyfter att även föräldrar bör inkluderas i arbetsområdet.

I de strategiska arbetsområdena anser en av samrådsdeltagarna att det borde stå att en ansvarig samordnare för arbetet mot islamofobi och antisvart rasism ska anställas inom Malmö stad. En annan person anser att en upphandlingsklausul bör inkluderas kopplat till motverkandet av islamofobi och antisvart rasism. En tredje deltagare anser att planen bör innehålla åtgärder och praktiska lösningar som möjliggör likvärdighet bland annat utifrån firandet av högtider samt bönetider.

Fråga tre: Hur kan kunskapen om islamofobi i Malmö ökas? Vad är viktigt att kartlägga?

Samrådsdeltagarna lyfter flertalet möjliga vägar för att öka kunskapen om islamofobi och antimuslimsk rasism i Malmö. En deltagare lyfter att det politiska erkännandet av rasismen är viktigt. En annan lyfter att ett långsiktigt arbete mot islamofobi och antimuslimsk rasism i skolan är viktigt. Kartläggning av rasismen skulle kunna ske på bland annat skolor och arbetsplatser. Vikten av att inkludera civilsamhället i arbetet och fortbildning av personal är återkommande i synpunkterna.

En samrådsdeltagare lyfter att det krävs systematiska förändringar på många olika nivåer i samhället. I detta är det breda arbetet mot all form av rasism viktigt. Att arbeta mot specifikt islamofobi och antimuslimsk rasism kan riskera att leda till att en dålig bild av muslimer och islam sprids. Detta genom att islam och muslimer framställs som ”något speciellt... som skiljer sig mycket från resten av det ”normala” samhället”.

Fråga fyra: Vad behöver vi alla göra (inklusive medborgare tillsammans med kommunen)?

Flera samrådsdeltagare lyfter vikten av samhällelig attityd och synliggörande. Personer med muslimsk bakgrund behöver ses som en tillgång. Synliggörandet av muslimer är viktigt i detta arbete. Genom att anställa personal med muslimsk bakgrund så speglar Malmö stad sin befolkning och bidrar till synliggörandet av muslimer som en tillgång i samhället. En annan samrådsdeltagare lyfter vikten av att hela samhället arbetar tillsammans mot islamofobi och antimuslimsk rasism. Planen för arbetet mot islamofobi och antimuslimsk rasism behöver ses som något som i förlängningen gynnar hela Malmö stad, inte bara muslimer.

Flera deltagare lyfter vikten av att kunna känna sig som hemma som muslim i Sverige. Vissa anser att Malmö stad behöver arbeta mer med att informera om diskriminering. Både vad diskriminering leder till och hur man går till väga för att anmäla om man misstänker att man utsatts för diskriminering.

En person lyfter att flera trossamfund och föreningar skulle kunna samarbeta för att öppna ett kunskapscenter liknande det som Judiska församlingen i Malmö har.

Remissinstansernas yttranden

Stadskontorets förslag på handlingsplan mot islamofobi och antimuslimsk skickades på internremissför att inhämta nämnder och bolags synpunkter på förslaget.

Remissyttranden har inkommit från följande nämnder och bolag:

Arbetsmarknads- och socialnämnden

(SD) skriftlig reservation
(V) särskilt yttrande

Fritidsnämnden

(M) och (SD) skriftlig reservation

Funktionsstödsnämnden

(SD) och (V) reservation

Förskolenämnden

(SD) särskilt yttrande
(V) skriftlig reservation

Grundskolenämnden

Reservation (M), (SD), (V) skriftlig reservation

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

(V) skriftlig reservation
(SD) muntlig reservation

Hälsa-, vård och omsorgsnämnden

(SD) muntlig reservation

Kulturnämnden

(SD) skriftlig reservation
(V) särskilt yttrande

Miljönämnden

(V) särskilt yttrande

MKB Fastighets AB

Servicenämnden

(SD) muntlig reservation

Stadsbyggnadsnämnden

(SD) reservation

Tekniska nämnden

(SD) och (V) reservation

Sammanfattning av remissvar från nämnder och bolag

Remissinstanserna ombads särskilt kommentera förslaget utifrån stadskontorets fem remissfrågor. Av de inkomna 13 remissvaren så uttrycker sig alla generellt positivt till förslaget intentioner. Flera instanser vill se en tydligare beskrivning av styrning och ledning. De efterfrågar förtydliganden kring struktur, samordning, samt ansvarsfördelning. Nedan redovisas svaren sammanfattat utifrån de fem remissfrågorna. Remissinstanserna ställer sig huvudsakligen positiva till att en handlingsplan mot islamofobi och antimuslimsk rasism tas fram och lika så till samverkan med civilsamhället. Samtliga skolnämnder ställer sig positiva till att stadens arbete mot islamofobi och antimuslimsk rasism stärks. Nämnderna anser dock att detta redan är ett område som ingår i nämndernas grunduppdrag utifrån nationella styrdokument såsom skollag och läroplan samt utifrån diskrimineringslagen och att detta arbete redan följs

upp inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet. Remissinstanserna påpekar flera relevanta förbättringsområden vilka redovisas nedan. Redovisning sker i korthet och nämnds-specifikt då remissinstanserna lyfter olika saker.

• Har er nämnd/bolag några övergripande synpunkter på innehållet i den föreslagna handlingsplanen mot islamofobi och antimuslimsk rasism?

Tekniska nämnden och miljönämnden lyfter fram behov av att ett stadsövergripande metodstöd och vägledning för stadens arbete med mänskliga rättigheter tas fram. Arbetsmarknads- och socialnämnden lyfter att handlingsplanen saknar en vägledning för hur arbetet ska genomföras och efterfrågar ett tydliggörande om ambitionen är en övergripande plan eller en mer konkret handlingsplan. Funktionsstödsnämnden anser att handlingsplanen i sin nuvarande form inte är tillräckligt konkret och hänvisar till att den inte följer stadens ”Riktlinjer för utformning av Malmö stads styrdokument”. MKB lyfter att det är grundläggande att ingen ska behöva utsättas för diskriminering, men det finns stora värden i att utöver att leva upp till diskrimineringslagstiftningen också arbeta målmedvetet med inkludering. MKB anser således att det är viktigt att Malmö stads föreslagna handlingsplan innehåller även denna aspekt.

Kulturnämnden föreslår en annan ansvarsfördelning och lyfter vikten av att samtliga nämnder ska tillföras medel för att arbeta med handlingsplanen för att en förflyttning ska kunna ske. Även servicenämnden efterfrågar tydligare ansvarsfördelning. Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden framhåller att nämnder och bolag kommer att ha utmaningar i att prioritera ämnesområdena, men påpekar att det av stor vikt att MR-frågor implementeras i stadens arbete.

Samtliga skolnämnder ställer sig positiva till att stadens arbete mot islamofobi och antimuslimsk rasism stärks. Skolnämnderna anser dock att detta redan är ett område som ingår i nämndernas grunduppdrag utifrån nationella styrdokument. Förskolenämnden ser att det är problematiskt att ha en handlingsplan som fokuserar på islamofobi och antimuslimsk rasism då arbetet idag redan är integrerat i förskolans grunduppdrag om att aktivt arbeta utifrån alla diskrimineringsgrunder. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ser inget behov av att skapa ytterligare en handlingsplan då det redan ingår i skolans grunduppdrag och följs upp via det systematiska kvalitetsarbetet.

• Vilka möjligheter och utmaningar ser er nämnd/bolag med föreslagen handlingsplan?

Tekniska nämnden ser möjligheten att koppla pågående processer såsom intressenterna och samverkansmodeller till handlingsplanen, men lyfter utmaning att involvera Malmöbor som inte är organiserade i någon civilsamhällsorganisation. En annan

utmaning är att skapa samverkan mellan förvaltningarna i förhållande till handlingsplanen. Stadsbyggnadsnämnden ser möjlighet att genom handlingsplanen öka kunskapen om islamofobi och antimuslimsk rasism. Utmaningen som lyfts är arbetet behöver knytas till ordinarie processer och inte bäras upp av enskilda medarbetare. Miljönämnden lyfter möjligheten att koppla arbetet med handlingsplanen med andra stadsövergripande processer som Definiera och starta ett långsiktigt strategiskt områdeslyft (STK-2023-137).

Funktionsstödsnämnden påpekar att handlingsplanen skapar möjlighet att belysa ett område som behöver ett tydligare arbete, men önskar tydliggörande i förhållande till stadens styrande dokumenten inom mänskliga rättigheter. Även arbetsmarknads- och socialnämnden ser positivt på att handlingsplanen utgår från Policy för mänskliga rättigheter med fokus på barnets rättigheter, jämlikhet och jämställdhet Malmö stad, men lyfter att handlingsplanens förankring till MR-policyn måste tydliggöras.

Kulturnämnden framhåller att samtliga nämnder som ansvarar för genomförandet av handlingsplanen bör tillföras medel.

Grundskolenämnden ser en stor utmaning med en specifik plan riktade mot endast en del av diskrimineringsgrunderna. Även gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden menar att det breda arbetet inom grunduppdraget gör att det blir problematiskt att handlingsplanen endast fokuserar på islamofobi och antimuslimsk rasism. Förskolenämnden anser att handlingsplanen inte uppfyller riktlinjerna för utformning av styrdokument i Malmö stad. Dock delar förskolenämnden uppfattningen i föreslagen handlingsplan att ett särskilt fokus behöver läggas på barn och unga i förskola.

• Hur ser er nämnd/bolag på de strategiska arbetsområden som föreslås och finns det särskilda aktiviteter som ni anser är viktiga att inkludera inom de arbetsområden som föreslås?

Tekniska nämnden är positiva till ansvarsområden och ser dessa som relevanta. Nämnden föreslår att förvaltning av det offentliga rummet och arbetet med stadsutveckling får större utrymme. För att kvalitetssäkra och skapa likvärdighet i arbetet föreslår stadsbyggnadsnämnden ett gemensamt metodstöd från stadskontoret. Miljönämnden ser ansvarsområden som relevanta och påpekar att kunskapshöjande insatser är centrala samt att dessa bör anordnas av stadskontoret och vända sig till chefer och medarbetare. MKB anser att utgångspunkten i stadens policy för mänskliga rättigheter ger en stringens i det samlade arbetet, vilket är positivt.

Funktionsstödsnämnden efterfrågar att arbetsområden tydligare kopplas till de vägledande principerna stadens policy för mänskliga rättigheter. Den önskade förflyttningen inom respektive område behöver tydliggöras, och lika så samverkan,

kunskapsinhämtning och kartläggning. Arbetsmarknads- och socialnämnden anser att de strategiska arbetsområdena med fördel skulle kunna slås samman. Vidare föreslår arbetsmarknads- och socialnämnden att kommunstyrelsen ges i uppdrag att initiera en övergripande samordning av dialog och kontakt med civilsamhället där respektive nämnd görs delaktig. Kopplat till arbetsområdet för kunskapsinhämtning och kartläggning lyfter Arbetsmarknads- och socialnämnden behovet att ta fram ett metodstöd för att kvalitetssäkra och skapa likvärdiga förutsättningar.

Även hälsa-, vård- och omsorgsnämnden efterfrågar tydligare skrivelse kring syftet med kunskapsinhämtningen.

Kulturnämnden ställer sig positiva till de strategiska arbetsområden som föreslås, men efterfrågar stadsövergripande riktlinjer för samverkan med civilsamhället och andra samhällsviktiga aktörer.

Förskolenämnden, grundskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden bedömer att det utifrån grunduppdraget redan genomförs mycket av det som efterfrågas i planen. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden anser att handlingsplanens strategiska arbetsområden genomsyras av Malmö stads policy för mänskliga rättigheter, som nämnden redan följer.

• Hur ser er nämnd/bolag på den föreslagna samordningsstrukturen och ansvarsfördelningen?

Tekniska nämnden lyfter ett behov av förtydligad ansvarsfördelning och en konkretisering av vad som ska genomföras i förhållande till planen. För att bidra till likvärdighet i arbetet samt säkra kvalitén bör stadskontoret ta fram metodstöd för hur kunskapsinhämtning samt kartläggning ska genomföras. Nämnden påpekar även behov av kunskapshöjande insatser för chefer och medarbetare. Stadsbyggnadsnämnden instämmer i att nämndernas ansvar behöver konkretiseras, ansvarsfördelningen tydliggöras samt att stadskontoret bör bistå med metodstöd och samlad kartläggning av pågående insatser inom staden. I likhet med nämnderna ovan efterfrågar miljönämnden efterfrågar tydligare ansvarsfördelning. MKB ser positivt på strukturen med arbetsområden samt att planen tydligt pekar ut ansvarsfördelningen. MKB nämner att samverkan både inom Malmö stad samt med Malmöborna, civilsamhälle och andra viktiga aktörer är avgörande i arbetet.

Funktionsstödnämnden tycker det är bra att handlingsplanen pekar ut vilken nämnd som är ansvariga och i vissa fall sammankallande inom respektive arbetsområde. Som tidigare nämnt finns det dock behov av att klargöra vad ansvaret innebär i praktiken när samtliga nämnder är ansvariga. Arbetsmarknads- och socialnämnden anser att kommunstyrelsens ansvar behöver förtydligas så att nämnden vet vad som kan

förväntas av samordningen samt vilken roll som nämnden själv behöver fylla. Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden välkomnar samordningsstrukturen men önskar förtydligande av ansvarsfördelningen vad gällande kunskapsinhämtning och kompetenshöjande insatser på nämnder och bolag.

Kulturnämnden ställer sig positiv till föreslagen ansvarsfördelning men efterfrågar en central samverkansfunktion från stadskontoret. Beträffande ansvarsfördelningen anser kulturnämnden att alla nämnder bör vara ansvariga för arbetsområdet ”Arbete mot islamofobi och antimuslimsk rasism i samhället i stort”. Gällande arbetsområdet ”Barn och unga” anser nämnden att samtliga nämnder som arbetar med målgruppen bör göras ansvariga för arbetsområdet och tilldelas medel.

Förskolenämnden anser inte att PI ska skrivas fram som ansvariga för arbetsområdet ”Barn och unga” i handlingsplanen. Ansvaret för förskolans verksamhet ligger hos förskolenämnden och bör därför, som handlingsplanen föreslår, följas upp i befintliga uppföljnings- och planeringssystem. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden menar att handlingsplanen ska betraktas som ett komplement till grunduppdraget och ställer sig positiva till att PI får ett fortsatt ansvar att stödja arbetet med handlingsplanen

• Hur ser er nämnd/bolag att samordningen av arbetet med föreslagen handlingsplan bäst följs upp och rapporteras?

Tekniska nämnden, stadsbyggnadsnämnden och miljönämnden är positiva till förslaget att handlingsplanen följs upp inom den ordinarie uppföljningen.

Funktionsstödsnämnden lyfter att det kan vara svårt att följa upp konkreta aktiviteter inom ett visst område i den ordinarie uppföljningsstrukturen. Därför är det enligt funktionsstödsnämnden, viktigt att följa resultatet av det pågående arbetet med stadskontorets uppdrag att arbeta fram en metod för att följa upp MR inom ordinarie måluppföljning. Även kulturnämnden förespråkar att arbetet mot islamofobi och antimuslimsk rasism integreras i ordinarie målstyrning och uppföljning på ett systematiskt sätt. Nämnden anser att det är av stor vikt att planering och uppföljning av arbetet med handlingsplanen synkas med stadens övriga arbete kopplat till Malmö stads policy för mänskliga rättigheter. MKB nämner att det är viktigt att planer efterlevs och att alla aktörer gör sin del. I fråga om uppföljning och rapportering anser MKB att man bör beakta att Malmö stad har ett brett arbete mot alla typer av rasism och diskriminering. Utvärdering på området bör därför ha en bred ansats.

Arbetsmarknads- och socialnämnden saknar en beskrivning av hur uppföljningen är tänkt att gå till och föreslår att uppföljning av handlingsplanen ska vara en del av den samlade uppföljning av stadens policy för mänskliga rättigheter.

Kulturnämnden förespråkar att arbetet mot islamofobi och antimuslimsk rasism integreras i ordinarie målstyrning och uppföljning på ett systematiskt sätt. Nämnden anser att det är av stor vikt att planering och uppföljning av arbetet med handlingsplanen synkas med stadens övriga arbete kopplat till Malmö stads policy för mänskliga rättigheter

Förskolenämnden är generellt positiv till att uppföljning sker i befintliga uppföljnings- och planeringssystem. De framför att det är nödvändigt att det på övergripande nivå i staden finns en överblick över beslut och styrdokument som ålägger nämnderna denna typ av uppdrag och rapportering. Grundskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ser inte ett behov av parallella uppföljningsprocesser utöver det systematiska kvalitetsarbetet.

Stadskontorets bedömning

Remissinstanserna ser huvudsakligen positivt på att handlingsplanen för Malmö stads arbete mot islamofobi och antimuslimsk rasism tas fram. Nedan redovisas stadskontorets bedömningar som legat till grund för de större förändringar som gjorts av innehållet i föreslagen Plan för Malmö stad arbete mot islamofobi och antimuslimsk rasism.

Från handlingsplan till plan

Flera remissinstanser påpekar att förslaget till handlingsplan inte följer riktlinjerna för utformning av styrdokument i Malmö stad. Enligt Riktlinjer för utformning av styrdokument i Malmö stad beslutas handlingsplaner på nämndnivå och gäller på förvaltningsnivå. Därför har stadskontoret gjort bedömningen att styrdokumentet gällande arbetet mot islamofobi och antimuslimsk rasism i stället ska benämnas Plan för Malmö stads arbete mot islamofobi och antimuslimsk rasism och beslutas på kommunfullmäktigenivå. Kommunfullmäktige anger målen för planen, medan det är verksamheterna på förvaltningarna som planerar hur arbetet ska ske. Därmed har planen en mer övergripande ansats och anger strategiska arbetsområden för staden som tas i beaktande i Malmö stads ordinarie arbete.

Förtydligande av ansvarsfördelning

De flesta av remissinstanserna lyfter i sina remissvar behovet av förtydliganden av ansvarsfördelningen för arbetet mot islamofobi och antimuslimsk rasism. Stadskontoret föreslår därför i det uppdaterade förslaget till plan en tydligare ansvarsfördelning. Stadskontoret föreslår att planen ska omfatta Malmö stads samtliga nämnder och helägda bolag. Kommunstyrelsen ska ha ansvar för stöd, samordning och uppföljning av nämndernas och styrelsernas arbete utifrån planen. Kommunstyrelsen ska även följa upp arbetet med planen inom ramen för den ordinarie uppföljningen. Alla nämnder och helägda bolag ska ansvara för arbetet med planen samt för att integrera arbetet med

planen i sin ordinarie verksamhet. Nämnder och styrelser kan vid behov ta fram och administrera mer detaljerade aktivitetsplaner för arbetet inom ramen för planen i dialog med civilsamhället och Malmöbor.

Förändringar av de fem strategiska arbetsområdena

De fem strategiska arbetsområden som lyfts i planen har bearbetats utifrån remissinstansernas synpunkter. Ändringar har gjorts gällande rubrikerna för de fem strategiska arbetsområdena såväl som deras innehåll. Stadskontoret föreslår i det nya förslaget till plan följande arbetsområden:

- 1. Ökad kunskap om islamofobi och antimuslimsk rasism i Malmö**
Malmö stad behöver mer kunskap om islamofobi och antimuslimsk rasism i Malmö. Kartläggningar, analyser och kompetenshöjande insatser är möjliga sätt att arbeta med arbetsområdet.
- 2. Dialog och inkludering**
Islamofobi och antimuslimsk rasism är ett komplext problem, då rasismen verkar på såväl individuell som strukturell nivå. Därför är inkludering och dialog mellan olika aktörer av största vikt för att förstå och bemöta helheten av problematiken.
- 3. Kraftsamling mot islamofobi och antimuslimsk rasism i samhället i stort**
Eftersom islamofobi och antimuslimsk rasism är utbredd på alla samhällsarenor är det viktigt att arbeta brett för att motverka rasismen på samhällsnivå.
- 4. Särskilt fokus på målgruppen barn och unga**
Islamofobi och antimuslimsk rasism drabbar barn och unga. Malmö stad möter barn och unga i många olika kontexter och kan inom ramen för dessa arbeta för att motverka islamofobi och antimuslimsk rasism.
- 5. Kommunikation av Malmö stads arbete mot islamofobi och antimuslimsk rasism**
Intern och extern kommunikation är en viktig del i förändringsarbete och ett redskap för att informera om det arbete som görs inom ramen för planen.

Arbetsgivarperspektivet tas bort

Flera av remissinstanserna har påpekat att arbetsgivarperspektivet inte ingår i Malmö stads Policy för mänskliga rättigheter med fokus på barnets rättigheter, jämlikhet och jämställdhet. Detta leder till en brist på stringens, då förslaget till handlingsplan har policyn för mänskliga rättigheter som utgångspunkt. Därför gör stadskontoret bedömningen att arbetsgivarperspektivet inte ska ingå i det nya förslaget till Plan mot islamofobi och antimuslimsk rasism. Arbetet för mänskliga rättigheter och mot rasism

för Malmö stad som arbetsgivare utförs av HR inom ramen för stadens ramverk Aktiva åtgärder.

Förtydligande av samband med Malmö stads policy för mänskliga rättigheter

Remissinstanserna har även önskat förtydligande kring hur Policy för mänskliga rättigheter hänger ihop med förslaget till handlingsplan. Därför har detta förtydligats i förslaget till Plan mot islamofobi och antimuslimsk rasism. Arbete mot olika former av rasism är att arbeta för mänskliga rättigheter och allas lika värde. Malmö stads arbete mot islamofobi och antimuslimsk rasism utgår ifrån Malmö stads policy för mänskliga rättigheter och är därmed en del av förverkligandet av denna. I arbetet mot islamofobi och antimuslimsk ska därför de fyra vägledande principerna i Policy för mänskliga rättigheter ligga till grund för arbetet med planens fem strategiska arbetsområden.

Samordning

Metodstöd för kunskapsinhämtning och kartläggningar lyfts fram som önskemål från remissinstanserna. Så även samordning av delaktighetsprocesser i arbetet mot islamofobi och antimuslimsk rasism. Stadskontoret bedömer att det finns ett behov av dialog mellan olika aktörer för att dela kunskap och erfarenheter kopplat till arbetet med mänskliga rättigheter och mot rasism. Exempel på aktörer som avses är Malmöbor, civilsamhälle, näringsliv och akademien. Stadskontoret ser att framtagande av metodstöd och samordning av delaktighetsprocesser är delar av stadskontorets ansvar att styra, leda och samordna arbetet med mänskliga rättigheter i Malmö stad.

Stadskontorets förslag

För att kunna samordna och stötta Malmö stads arbete med att genomföra de förflyttningar som förslaget till Plan mot islamofobi och antimuslimsk rasism syftar till ser stadskontoret behov av följande:

- resursförstärkning på stadskontoret i syfte att stötta nämnder och bolag med arbete mot islamofobi och antimuslimsk rasism inom området mänskliga rättigheter och mot rasism
- ökad kunskap inom området islamofobi och antimuslimsk rasism genom kartläggning
- metodutveckling och utformning av delaktighetsprocesser för dialog, erfarenhets- och kunskapsutbyte.

För att detta ska kunna genomföras föreslår stadskontoret att:

- Kommunstyrelsen tilldelar kommunstyrelsen 500 000 kr för kartläggning av islamofobi och antimuslimsk rasism från kommunstyrelsens anslag till förfogande inom finansiering år 2024.
- Kommunstyrelsen beaktar 1 500 000 kronor årligen från och med år 2025 för finansiering av stadens arbete med mänskliga rättigheter och mot rasism med fokus på Plan mot islamofobi och antimuslimsk rasism åren 2025–2027 i beredningen av kommunfullmäktiges budget år 2025.
- Kommunstyrelsen ger stadskontoret i uppdrag att utreda möjliga former för en plattform för utbyte av kunskap kring arbetet för inkludering och dialog, med syfte att förstärka arbetet med mänskliga rättigheter och mot rasism.

Från kommunstyrelsens avslag till förfogande har det redan avsatts 3 000 000 kr för arbete med antirasism och 2 000 000 kr för att förstärka arbetet för mänskliga rättigheter och mot rasism för målgruppen barn och unga.

Flera delar inom Malmö stads utbildningsförvaltningar arbetar idag aktivt mot rasism och med antidiskriminering. I stadens skolor görs ett omfattande och systematiskt värdegrundsarbete som syftar till att motverka rasism. PI är en gemensam enhet mellan de tre skolförvaltningarna och stöttar dessa i värdegrundsarbetet. Som del av arbetet med arbetsområdet barn och unga föreslår stadskontoret att det avsätts ekonomiska medel till PI för att förstärka arbetet med mänskliga rättigheter och mot rasism. Stadskontoret föreslår att:

- Kommunstyrelsen tilldelar grundskolenämnden 1 500 000 kr år 2024 från kommunstyrelsens anslag till förfogande inom finansiering för att förstärka arbetet för mänskliga rättigheter och mot rasism för målgruppen barn och unga.
- Kommunstyrelsen beaktar 2 000 000 kronor årligen år 2025-2027 i beredningen av kommunfullmäktiges budget år 2025 för att förstärka grundskolenämnden för arbetet med islamofobi och antimuslimsk rasism för målgruppen barn och unga inom området mänskliga rättigheter.

Grundskolenämnden har inte kunnat pröva ärendet på grund av tidsbrist varför stadskontoret uppmanar nämnden att återkomma om det finns synpunkter på de utdelade medlen.

Ansvariga

Per-Erik Ebbeståhl Avdelningschef

Magdalena Bondeson Sektionschef

Andreas Norbrant Stadsdirektör